

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

1. ชื่อองค์ความรู้ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมสู่ความยั่งยืน
2. ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาวศรัณญา ชาวดร ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
3. หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้ หมวดเทคนิคการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
4. ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ถูกขับเคลื่อนพัฒนาประเทศตามโครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน” จากการที่รัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกันภาครัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ ในภูมิภาคทั่วประเทศ และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลักส่งเสริมดำเนินงาน OTOP โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เพื่อให้ขายสินค้าได้ อีกทั้งยังมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล โดยอาศัยนวัตกรรมสมัยใหม่ ที่นำมาพัฒนาทั้งด้านคุณภาพสินค้าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นทันสมัยไปพร้อมกัน

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จึงอยู่ภายใต้แนวคิดที่ว่า “ทำอย่างไรให้ลูกค้ามาหาเรา โดยที่เราไม่ต้องไปหาตลาด” ถือเป็น การเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนกระจายไปสู่ผู้ซื้อในตลาดต่างๆ มาเป็นการขายสินค้าอยู่ในชุมชนผ่านกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งวัตถุประสงค์ไม่ได้ต้องการขายเฉพาะสินค้า OTOP เพียงอย่างเดียว แต่ยังขายความประทับใจด้วย นั่นคือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในหมู่บ้านจะได้สัมผัสเสน่ห์ของวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ โดยคนในชุมชนต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน สร้างคุณค่าความประทับใจในสินค้าและบริการ แปลงเป็นรายได้ รวมทั้งทำให้มีคุณค่าเพียงพอ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือน เต็มใจในการใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้อยู่กับคนในชุมชนโดยรอบ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

การที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาในชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ยังไม่มีชื่อเสียง และไม่เป็นที่รู้จักของคนส่วนมากนั้น ถือว่าเป็นงานที่ยาก ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ร่วมกันบริหารจัดการ ประชาสัมพันธ์ และเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่สำคัญ หรือการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวครบวงจรแบบใหม่ที่รวมเอาจุดเด่นหรือเสน่ห์ของแต่ละชุมชนมานำเสนอในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ซ้ำใคร

5. วิธีการ/ขั้นตอน

5.1 จัดประชุมเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในพื้นที่ และภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการโรงแรม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำในชุมชน ทั้งผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ผู้ประกอบการสินค้า OTOP และผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อบริหารการทำงานร่วมกันจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

5.2 แบ่งการทำงานออกเป็นทีม เพื่อให้สะดวกต่อการประสานงานในการทำงาน เช่น ฝ่ายอำนวยความสะดวก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายที่พัก ฝ่ายของฝากของที่ระลึก ฝ่ายสถานที่ท่องเที่ยว ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายขนส่ง ฝ่ายอาหาร

5.3 จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ทั้งในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และ ชุมชนท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว โดยมีการกำหนดเส้นทางหลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีหลากหลาย เช่น แบบครอบครัว แบบคู่รัก แบบผจญภัย แบบกลุ่มเพื่อน แบบศึกษาดูงาน โดยให้แต่ละชุมชนนำเสนอจุดเด่นของตนเอง เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาจัดกลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้สามารถเชื่อมโยงกันได้

5.4 จัดทำแผนที่ร้านอาหาร ที่พัก ร้านค้าชุมชน

5.5 จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวในรอบปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผน การท่องเที่ยวล่วงหน้าได้

5.6 วางแผนจัดกิจกรรม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ โดยการจัดงานจะยังคงรูปแบบให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ ไม่พยายามเปลี่ยนชุมชนให้พัฒนาตามโลกที่เปลี่ยนแปลงไป จนกลายเป็นการทำลายเสน่ห์และอัตลักษณ์ของชุมชน

6. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

6.1 เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

ใช้กลไก “ผลประโยชน์ร่วม” เพื่อมาผลักดันให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยให้องค์กรที่เกี่ยวข้องและได้รับประโยชน์โดยตรงจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มาเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อน เช่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมธุรกิจโรงแรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่วนราชการและหน่วยงานอื่นๆ เป็นส่วนงานที่ให้การสนับสนุน

6.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 1) เกิดจากความร่วมมือกันของทุกคน ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่บูรณาการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดการสนับสนุนการทำงานที่ดี
- 2) มีแผนการทำงานที่เป็นรูปธรรมและมีการประสานงานที่ชัดเจน
- 3) เสน่ห์ของชุมชน ที่ยังคงวิถีชีวิตดั้งเดิม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
- 4) มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากองค์กรที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

6.3 ปัญหาและวิธีการแก้ไข

การทำงานร่วมกันหลายฝ่ายหลายหน่วยงานนั้น ปัญหาที่จะตามมาคือความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาคือ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้วต้องพูดคุยกัน ชี้แจงข้อสงสัยต่างๆ โดยการประชุม